

کارگاه روش نگارش طرح نامه
(پروپوزال نویسی)

دکتر ایمان زکریایی کرمانی

پروپوزال چیست؟

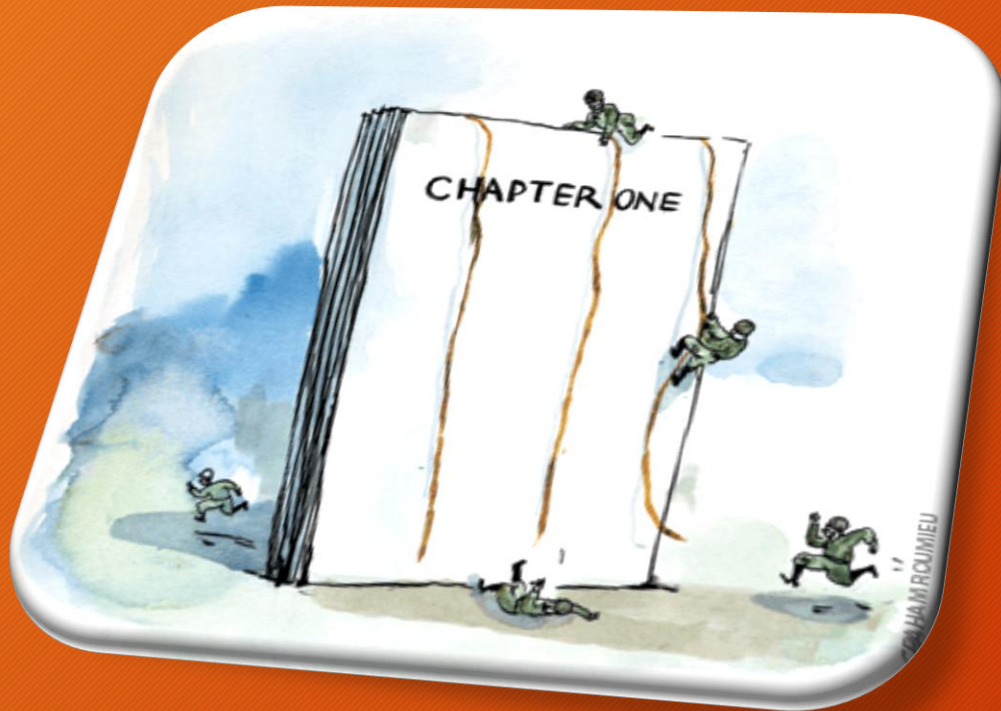
2

- proposal

- در لغت به معنی پیشنهاد و طرح است
- می‌توان با آن ماکت و اسکلتی از کار اصلی را ارائه داد.
- همچنین برای تصویب یک طرح پژوهشی و تامین اعتبار آن ، لازم است تا پژوهشگر قصد پژوهشی خود را در پیشنهاد طرح پژوهشی به اطلاع افراد ذیربط و کسانی که اعتبار مالی طرح را تامین می‌کنند برساند

اهمیت پروپوزال

3

- یکی از مهمترین عوامل تأثیر گذار بر موفقیت در تحصیلات تکمیلی و شاید مهمترین عامل، موضوع طرح تحقیق (پروپوزال) و کیفیت نگارش آن است.

طرح نامه با چه ایدانی نوشته می شود؟

• همه پروپوزال های پژوهشی صرف نظر از حوزه پژوهش و روشی که برای انجام آن بر می گزینند باید به سه پرسش زیر پاسخ دهند:

- آنچه که می خواهید انجام دهید چیست ؟
- چرا می خواهید آن را انجام دهید؟
- چگونه آن را انجام خواهید داد؟

بخش‌های مختلف پروپوزال کارشناسی ارشد دانشگاه هنر اصفهان

5

- الف) صفحه مشخصات
- ب) بخش اول: بخش نظری
- ج) بخش دوم: بخش عملی

بخش‌های مختلف پروپوزال کارشناسی ارشد دانشگاه هنر اصفهان

6

الف) صفحه مشخصات

- ۱- مشخصات دانشجو
- ۲- عنوان پایان نامه
- ۳- مشخصات استادان راهنما و مشاور
- ۴- گواهی شرکت در کارگاه روش تحقیق

۱- مشخصات دانشجو:

نام و نام خانوادگی:	شماره ی دانشجویی:	رشته ی تحصیلی:	سال ورود:
گروه:	دانشکده:	رشته ی کارشناسی:	نیمسال:
نشانی محل سکونت:	تلفن همراه:	تلفن ثابت:	

۲- عنوان پایان نامه:

۱- فارسی:

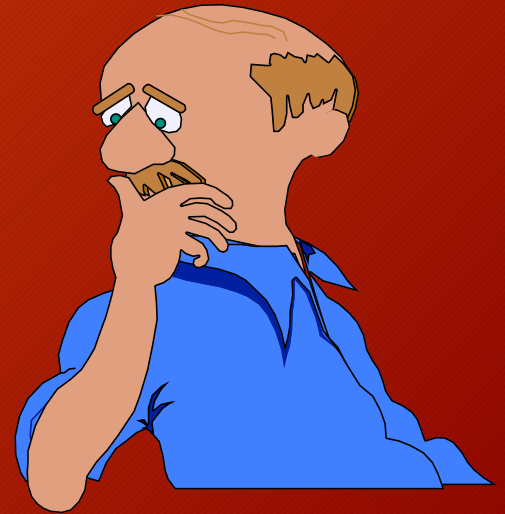
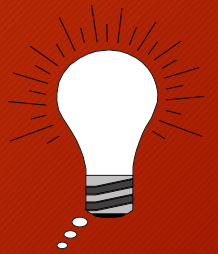
۲- انگلیسی:

مشخصات یک عنوان خوب برای پایان نامه

9

- در نوشتن تحقیق، ابتدا یک موضوع کلی انتخاب می شود (موضوع مورد علاقه) که به عنوان **Research Topic** از آن یاد می شود.

سپس با استفاده از واژه های چرا، چه چیز، کجا و چه زمانی عنوان نهایی (**Title**) به دست می آید.

- موضوع پژوهش باید در راستای اولویت های جامعه باشد (کاربردی).
- بررسی باید تا حدود زیادی شانس موفقیت داشته باشد.
- قابل اجرا باشد.
- نیروی انسانی لازم و بودجه مورد نیاز آن قابل تامین باشد.
- مطلب نو و تازه باشد.
- از لحاظ مالی ارزش اجرا داشته باشد.
- موضوع مورد علاقه و در توانایی محقق باشد.
- انتخاب موضوع تحقیق بر اساس پژوهش های انجام شده باشد.

مشخصات یک عنوان خوب برای پایان نامه

- مورد علاقه و دغدغه پژوهشگر باشد؛
- مورد نیاز جامعه باشد؛
- جدید و نو باشد و یا حداقل از زاویه‌ای نو به مسأله بنگرد؛
- جزئی شده باشد و گسترده و کلی نباشد؛
- موجب توسعه حوزه دانش و معرفت شود؛
- در حوزه تخصصی دانشجو باشد؛

مشخصات یک عنوان خوب برای پایان نامه

- ویژگی‌های یک عنوان خوب و مناسب:
- کوتاه، موجز و رسا (بهتر است کمتر ۱۵ کلمه باشد)
- عنوان باید کاملاً گویا بوده و فاقد هرگونه ابهام باشد.
- عنوان باید دقیق باشد.
- کلمات عنوان تا حد امکان از یک زبان باشد.
- بهتر است عنوان به صورت سوالی نباشد.
- عنوان باید عاری از پیش داوری باشد.

مشخصات یک عنوان خوب برای پایان نامه

13

• ویژگی‌های یک عنوان خوب و مناسب:

• در عنوان حتی المقدور پاسخ "چه"، "چه جامعه‌ای"، "کجا" و "چه زمانی" مستتر باشد.

• چه چیزی را می‌خواهیم؟

• در چه جامعه‌ای؟

• در چه مکانی؟

• در چه زمانی؟

مشخصات یک عنوان خوب برای پایان نامه

• ویژگی‌های یک عنوان خوب و مناسب:

• با عبارتی شروع شود که روش یا رویکرد محقق را نشان دهد.

• مقایسه یا تطبیق

• ارتباط

• تأثیر

• تعیین

• تبیین

• تحلیل

• توصیف

• تفسیر

ارائه قانونی قطعی برای نوشتن یک عنوان خوب امکان پذیر نیست

الف) صفحہ مشخصات

۳- مشخصات استادان راهنما و مشاور:

ردیف	نام و نام خانوادگی	مرتبہ	تخصص	محل اشتغال دانشگاهی	محل اشتغال غیر دانشگاهی	تعداد پایان نامہ تحت راهنمایی (در دانشگاه هنر اصفهان)	تعداد پایان نامہ تحت مشاورہ (در دانشگاه هنر اصفهان)
۱	استادان راهنما						
۲							
۳	استادان مشاور						
۴							

مشخصات اساتید راهنما و مشاور

- ابتدا استاد راهنمای اول خود را مشخص کنید
- وضعیت ظرفیت استاد راهنما را از گروه استعلام کنید
- در صورت موافقت گروه با استاد راهنمای اول مذاکره کنید
- با مشورت استاد راهنمای اول و گروه، استاد راهنمای دوم و مشاوران را انتخاب کنید

- در انتخاب تیم تحقیقاتی دقت لازم صورت بپذیرد
- استاد راهنمای اول باید عضو هیأت علمی گروه باشد.
- استاد راهنمای دوم می‌تواند مربوط به خارج از دانشکده باشد
- مشاوران می‌توانند خارج از دانشگاه و یا دانشجوی دکتری باشند

۴- گواهی شرکت در کارگاه روش تحقیق:

گواهی شرکت در کارگاه آموزشی روش تحقیق: دانشجوی یاد شده در کارگاه روش تحقیق در تاریخ..... شرکت کرده و دارای گواهی است (شرکت دانشجویان در کارگاه روش تحقیق برای ورودی های ۸۷ به بعد الزامی است).

تاریخ: مهر و امضاء کارشناس گروه آموزشی

ب) قسمت اول: بخش نظری

- الف) نمایگان تحقیق
- ب) بیان مسأله تحقیق
- پ) پیشینه تحقیق
- ث) اهداف تحقیق
- ت) اهمیت و ضرورت تحقیق
- ج) پرسش‌های تحقیق یا فرضیه‌ها
- چ) کاربرد نتایج تحقیق
- ح) روش تحقیق
- خ) منابع و مآخذ

الف) نمایگان تحقیق

- کلید واژه‌ها (به همراه واژه انگلیسی):

- راهنمای نکات مهم موجود در پایان‌نامه

- منعکس کننده اصل موضوع و ماهیت، محتوا و گرایش کار

- واژه‌های کلیدی هر پایان‌نامه باید در برگیرنده‌ی همه‌ی موضوع‌های اساسی باشد که پایان‌نامه درباره‌ی آنها بحث می‌کند تا اگر کسی در جستجوی پایان‌نامه‌هایی درباره‌ی یکی از آن موضوع‌ها بود، بتواند به پایان‌نامه‌های مورد نظر خود دسترسی پیدا کند.

- تعداد کلید واژه‌ها: ۵ تا ۹ کلید واژه متناسب است

الف) نمایکان تحقیق

• **مفاهیم:** (مفاهیم کلیدی یا نو که در این پژوهش نقش محوری دارند باید تعریف گردند)

• در این بخش باید موارد زیر در یک پاراگراف تعریف شود

1. مفاهیم اصلی

2. شاخصه‌ها یا صفات مورد مطالعه (متغیرها)

• تعاریف بهتر است ارجاع داده شود.

• **علائم اختصاری**

• اگر در تحقیق شما از علائم اختصاری استفاده می‌شود این قسمت تکمیل شود

• CNC, WTO, ANCTAD,

- مهم‌ترین مرحله انجام تحقیق
- بررسی تمامی جوانب موضوع تحقیق
- تشریح مجهول
- تعیین حدود تحقیق
- پرداختن به مجهول با بهره‌گیری از معلومات گذشته (لزوم مطالعه‌ی پیشینه تحقیق)

(ب) بیان مسأله تحقیق

- (۱) مقدمه‌ای کلی درباره زمینه بروز مسئله (حرکت از تعریف عام به تعریف خاص)
- (۲) معرفی دقیق مسئله و طرح سؤال اصلی تحقیق؛
- (۳) علل احتمالی بروز مسئله
- (۴) ارائه شواهدی که بر ضرورت موضوع تحقیق تأکید نماید.
- (۵) بیان ویژگی‌های موضوع تحقیق و ابعاد مختلف آن (متغیرهای مورد نظر).
- (۶) محدود کردن مسئله (زمانی، مکانی و موضوعی)

ب) بیان مسأله تحقیق

25

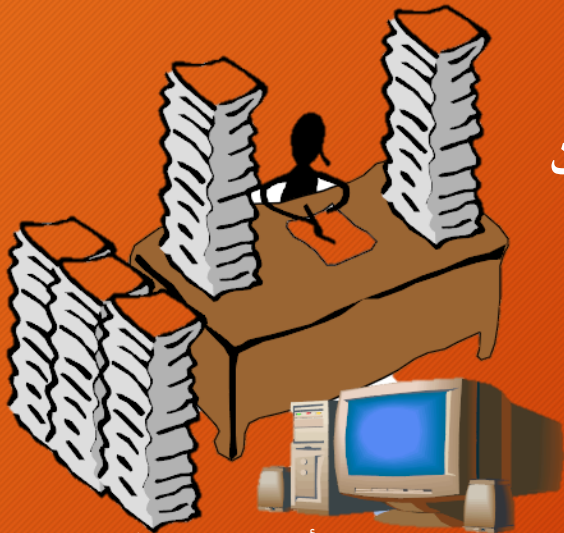
توجه:

بیان مسأله تحقیق الزاماً باید با استناد به منابع و مآخذ معتبر باشد.

پیشینه تحقیق

- **مروری بر مطالعات انجام شده** پیرامون موضوع پژوهش،
- **سبب جستجوی منابع اطلاعاتی گوناگون در جهت دستیابی به جنبه‌های مختلف موضوع** پژوهش است.
- **در زمینه تحقیق چه کارهایی انجام شده و چه اطلاعاتی وجود دارد.**
- **تحقیق را باید از کجا شروع کند و چگونه انجام دهد.**
- **دستیابی به خلاصه‌ای از نکات اصلی، نتیجه‌گیری عمومی و خلاء موجود در مطالعات و کاربرد آن**

هنگام سازماندهی مرور مطالب، ابتدا بحث را به مطالعاتی که بیشترین ارتباط را با مطالعه حاضر دارند؛ اختصاص دهید.

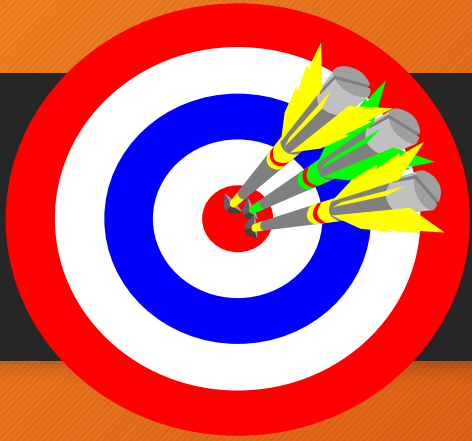
- در پیشینه لازم است به موارد زیر به تفکیک اشاره شود:
- الف) مقالات معتبر علمی.
- ب) کتب معتبر علمی حوزه پژوهش (ترجیحاً منابع براساس اهمیت ذکر شوند).
- ج) پایان نامه ها و طرح های پژوهشی

• شیوه نگارش پیشینه:

- با توجه به اهمیت مقالات علمی ابتدا به مقالات اشاره شود و در مرحله بعد کتب معتبر و پایان نامه ها
- ابتدا نام خانوادگی فرد نوشته شود و بیان شود که در این پژوهش چه دستاوردها و نتایجی بدست آمده است
- مثلاً: آیت‌اللهی (۱۳۷۶) در پژوهشی که با عنوان مبانی نظری هنرهای تجسمی انجام داده به ویژگی‌های نمادین رنگ‌ها و تأثیر روانی آنها اشاره کرده است اما در نتایج این تحقیق تحلیل اثر وجود ندارد.
- در پایان پیشینه محقق وجوه نوآورانه کار خود را می‌نویسد و بیان می‌کند که چگونه این پژوهش در راستای پژوهش‌های قبلی قرار می‌گیرد و حوزه دانش را گسترش می‌دهد.

• شیوه نگارش پیشینه:

- هیچگاه نام کوچک افراد در پیشینه نوشته نشود
- از بکاربردن القاب مانند دکتر، مهندس، آقا و خانم در قبل از نام خانوادگی پرهیز شود
- بعد از نام خانوادگی حتماً داخل پرانتز سال نشر نوشته شود
- جداً از نوشتن این جمله که در این زمینه هیچ تحقیقی انجام نشده پرهیز شود
- اگر مستقیماً در رابطه با عنوان تحقیق پژوهشی انجام نشده به جستجو در رابطه با موضوع و مسئله بپردازید
- اگر هم تحقیقی انجام نشده نوشته شود: در این زمینه پژوهشی مشاهده نشد
- حتماً در پایان پیشینه وجوه نوآورانه مسئله تحقیق نوشته شود

(ث) اهداف تحقيق

30

- اهداف افقى است كه محقق در نهايت مى خواهد به آن برسد.
- اهداف بايد در چارچوب تحقيق باشد
- هدف ، نتيجه گيرى است كه مطالعه در نهايت به آن مى خواهد برسد.
- هر چه اهداف مشخص تر باشد ، زودتر به نتيجه مى رسيم .
- اهداف بايد متناسب و متناظر با سؤالات تحقيق باشد

ث) اهداف تحقيق

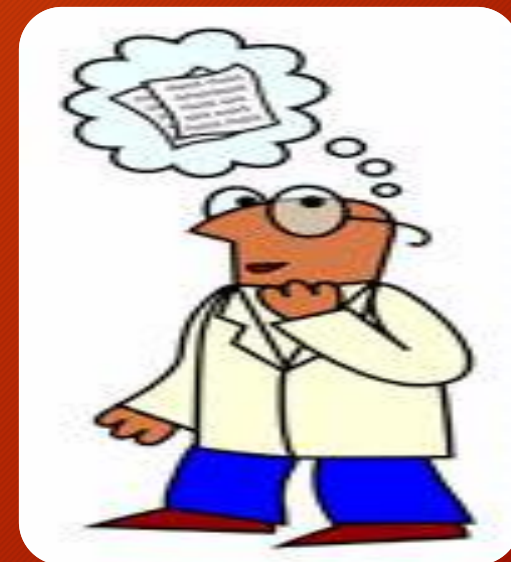

• طريقه نوشتن اهداف:

1. ابتدا هدف اصلی یا کلان نوشته شود و سپس اهداف فرعی نوشته شود
2. از افعال اقدامی مانند: تعیین کردن ، محاسبه کردن، مقایسه کردن و یا بررسی کردن استفاده می شود.
3. اهداف باید متناظر و متناسب با سؤالات تحقیق باشد

پاسخ منطقی به سؤالات زیر در توجیه اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

- چرا این موضوع را انتخاب کردید؟
- اگر این تحقیق انجام شود چه فوایدی دارد؟
- اگر این تحقیق انجام نشود چه مشکلاتی پیش می‌آید؟

مهم نشان دادن موضوع پژوهش

ج) پرسش‌های تحقیق یا فرضیه‌ها

- تمام پژوهش‌ها سؤال و هدف دارند اما همه پژوهش‌ها فرضیه ندارند
- در ابتدای شروع تحقیق یک سؤال مطرح می‌شود که **سؤال اصلی** تحقیق است
- این سؤال باید با عنوان متناسب باشد.
- محقق با مطالعه ادبیات تحقیق به تعریف مسئله، متغیرها و **سئوالات ویژه** دست می‌یابد
- سئوالات ویژه به محقق امکان می‌دهد تا مسیر تحقیق را شناسایی و برنامه‌ریزی کند

چ (کاربرد نتایج تحقیق

- در این بخش موارد زیر نوشته می شود:
- نقش این پژوهش در زمینه اعتلای هویت و فرهنگ ایرانی-اسلامی
- وجوه کاربردی نتایج احتمالی
- افراد، نهادها و یا مؤسساتی که از نتایج پژوهش بهره می برند

ح) روش تحقیق

- روش تحقیق از نظر هدف
- روش تحقیق از نظر روش
- روش یافته اندوزی (روش گردآوری داده‌ها)
- روش تجزیه و تحلیل
- فرآیند تحقیق (سیر اندیشه‌ای دستیابی به نتیجه تحقیق)

روش تحقیق از نظر هدف

- بنیادی
- کاربردی
- توسعه‌ای (توسعه و بهبود روش‌ها، ابزارها و کالاهای)
- عملی (تحقیقات حل مسأله یا حل مشکل)

- نوع تحقیق نوشته می‌شود
- علت آن نیز توضیح داده می‌شود

روش تحقیق از نظر روش

- بهتر است از روش‌های ترکیبی استفاده شود
- دلیل انتخاب این روش و چگونگی استفاده از آن نیز توضیح داده شود

- توصیفی
- تحلیل محتوا
- مطالعه موردی
- مردم نگاری
- تطبیقی
- تاریخی
- نظریه زمینه‌ای
- پدیدارشناسی
- فمینیستی
- علی پس از وقوع
- همبستگی
- تجربی
- نیمه تجربی

روش یافته اندوزی (روش گردآوری داده‌ها)

- میدانی: مشاهده، مصاحبه و پرسشنامه
- کتابخانه‌ای: فیش برداری، اینترنت، اسنادی
- آزمایشگاهی (کارگاهی)

• در این بخش باید نوشته شود هر روش چرا انتخاب شده است

روش تجزیه و تحلیل

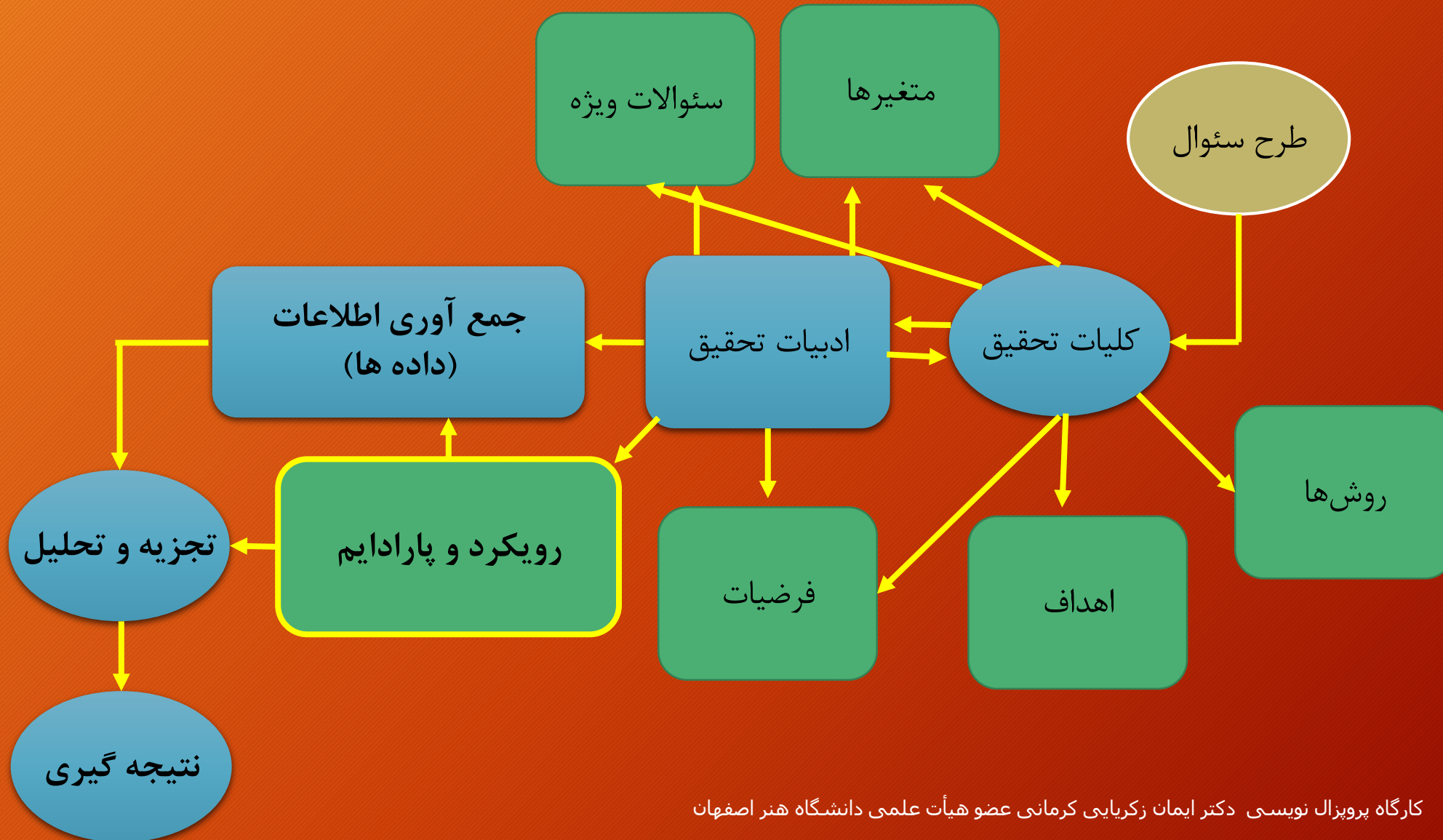
- **کیفی:** استدلال قیاسی، استقرایی و تمثیل
- **کمی:** آمار توصیفی، آمار استنباطی
- فرایند تجزیه و تحلیل را در این قسمت شرح دهید

فرآیند تحقیق (سیراندیشه‌ای دستیابی به نتیجه تحقیق)

- شرح مبانی نظری (شرح پارادایم انتخابی)
- ترسیم الگوی نظری تحقیق: فرایند رسیدن از سؤال به نتیجه

-
1. سنت‌گرایی
 2. اثبات‌گرایی
 3. پسااثبات‌گرایی
 4. انتقادی
 5. ساختارگرایی
 6. فمینیسم
 7. پست‌مدرنیسم
 8. پراگماتیسم

فرآیند تحقیق (سیراندیشه‌ای دستیابی به نتیجه تحقیق)

- محقق باید تمامی منابع و مآخذی که در طرح نامه استفاده شده و یا به آنها ارجاع داده شده است را در این بخش براساس شیوه **APA** و یا شیکاگو براساس حرف اول نام خانوادگی بنویسد.

د- جدول زمانبندی اجرای پایان نامه:

- ابتدا زمان کل پژوهش را پیش‌بینی می‌کنید.
- مثلاً زمان پیشنهادی: ۶ ماه
- مراحل مختلف تحقیق را می‌نویسید:
- مثلاً
- مرحله اول فهرست نویسی و طبقه بندی داده‌ها
- مرحله دوم مطالعه ادبیات تحقیق
- مرحله سوم مطالعات میدانی
- مرحله چهارم جمع‌آوری داده‌ها
- مرحله پنجم تجزیه و تحلیل نمونه‌ها
- مرحله ششم انجام پروژه عملی
- مرحله هفتم نتیجه‌گیری
- مرحله هشتم نگارش گزارش تحقیق

د- جدول زمانبندی اجرای پایان نامه:

• ترسیم جدول گانت

مراحل	ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم
اول								
دوم								
سوم								
چهارم								
پنجم								
ششم								
هفتم								
هشتم								

قسمت دوم: بخش علمی

- توجه: اگر دانشجویان در پایان نامه‌ی خود خلق اثر - کار عملی یا پروژه - نیز دارند باید قسمت دوم طرح نامه را هم تکمیل کنند.
- در این قسمت دانشجو باید موارد زیر را توضیح دهد
 - ایده محوری
 - چگونگی فرایند تبدیل ایده به طرح قابل اجرا
 - مواد و مصالح مورد نیاز
 - روش اجرا

موفق باشید

در سناه دادار آسمان هاشاد باشید.

